

Aan: aanbestedende diensten en
speciale-sectorbedrijven

Chief Economist
Directie Mededinging en
Consumenten

Datum
22 juli 2022

Kenmerk
CE-MC / 22156112

Bijlage(n)

circulaire

Nieuw sanctiepakket Rusland heeft gevolgen voor
overheidsaanbestedingen – aangepaste versie d.d.
22-07-2022

De Europese Unie heeft op 8 april jl. verschillende nieuwe sancties ingesteld tegen Rusland.¹ Deze hebben ook gevolgen voor overheidsaanbestedingen van aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven. Met dit vijfde sanctiepakket introduceert de Europese Unie namelijk een verbod op overheidsaanbestedingen met een Russische partij (zie artikel 5 *duodecies*). In deze circulaire wordt uiteengezet wat dit voor uw organisatie betekent.

Om welke aanbestedingen gaat het?

Het gaat om alle aanbestedingen boven de Europese drempelwaarden die vallen onder de Aanbestedingswet 2012 en de Aanbestedingswet op defensie- en veiligheidsgebied (deze zijn gebaseerd op Richtlijn 2014/23, 2014/24, 2014/25 en 2009/81). Maar het gaat ook om de overheidsaanbestedingen die van de aanbestedingsregels zijn uitgezonderd in de Aanbestedingswet 2012 en Aanbestedingswet op defensie- en veiligheidsgebied. Naast nieuwe overheidsaanbestedingen, gaat het ook om lopende contracten.

Als uit een gezamenlijk uitgevoerde Europese aanbesteding (een aanbesteding boven de Europese drempelbedragen) meerdere contracten voortvloeien, dan is ieder contract dat uit die gezamenlijke aanbesteding voortvloeit een contract dat geraakt wordt door de sanctieverordening, zelfs als de waarde van deze individuele contracten onder de drempelwaarden liggen.

De sancties zien niet op nationale aanbestedingen en contracten die daaruit voortvloeien.²

Dit betekent concreet voor u dat u geen nieuwe opdrachten of concessies meer mag gunnen aan Russische partijen en dat lopende contracten met Russische partijen afgesloten vóór 9 april 2022 binnen 6 maanden na publicatie van het sanctiepakket moeten worden stopgezet. Dat betekent vóór 10 oktober 2022. Let wel, u hoeft een contract niet per direct stop te zetten, zolang het moment van stopzetting vóór 10 oktober 2022 is.

¹ Zie: [EUR-Lex - L:2022:111:TOC - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

² Zie: <https://www.pianoo.nl/nl/regelgeving/drempelbedragen-europees-aanbesteden>

Welke Russische partijen worden bedoeld?

Het verbod ziet op gunning aan en lopende contracten met:

- personen met een Russische nationaliteit en/of personen die in Rusland woonachtig zijn;
- personen of rechtspersonen (bedrijven, entiteiten of organen) die gevestigd zijn in Rusland;
- rechtspersonen die voor meer dan 50% eigendom zijn van een Russische partij zoals genoemd hierboven; en
- personen of rechtspersonen die handelen in belang van of op aanwijzing van een bovengenoemde Russische partij.
- Niet-Russische entiteiten, waarbij meer dan 10% van de contractswaarde geleverd wordt door onderaannemers, leveranciers of entiteiten die als Russische entiteit kunnen worden aangemerkt op basis van bovenstaande.

De personen als bedoeld bij de derde of vierde bullet omvatten ook natuurlijke personen en rechtspersonen gevestigd in de EU/EER of in een ander land dan Rusland.

Hoe kunt u vaststellen of er sprake is van een Russische partij zoals hierboven gedefinieerd? Dit doet u door de volgende 4 stappen te doorlopen:

1. Stel vast of er sprake is van eigendom (minimaal meer dan 50%) door een Russische persoon of rechtspersoon.
2. Is er geen sprake van eigendom, stel dan vast of er wel sprake is van zeggenschap (zeggenschap kan in de vorm van contractuele afspraken of in de vorm van andere feitelijke invloed aanwezig zijn).

In het document 'Beste praktijken van de EU voor de doeltreffende implementatie van beperkende maatregelen (vanaf pagina 22) leest u wanneer er sprake is van eigendom (punt 62) of zeggenschap (punt 63 - 65), en wat de uitzonderingen zijn (punt 66 - 68).³

3. Ook in contracten met niet-Russische entiteiten dient u na te gaan of er sprake is van onderaannemers en leveranciers die voldoen aan 1 en 2, mits de waarde van deze partijen meer dan 10% is van het totale contract.

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/nl/pdf>

4. Is er sprake van eigendom, zeggenschap of de '10%-regel'? Check dan of uw lopende contracten en aanbestedingen onder een uitzondering vallen (zie hieronder).

U heeft als aanbestedende dienst op basis van de sanctieverordening zelf de plicht om na te gaan of u te maken heeft met een Russische partij. U kunt hiervoor de volgende stappen volgen:

1. Laat uw inschrijver of contractspartij een eigen verklaring (link naar volgende vraag) ondertekenen, waarin wordt aangegeven dat de partij aan de sancties voldoet. Vraag aanvullend bewijsmateriaal aan de inschrijver, bijvoorbeeld over eigendomsstructuren en aanvullende informatie over onderaannemers en leveranciers. U kunt deze eisen stellen op grond van de sanctieverordening. Inschrijvers en contractspartijen zijn gehouden hieraan mee te werken.
2. Mocht u na het ontvangen van aanvullend bewijsmateriaal twifelen, dan kunt u zelfstandig nader onderzoek doen. Denk hierbij aan (openbare) bronnen, zoals het handelsregister van de Kamer van Koophandel, het UBO-register en (commerciële) tools om ketenonderzoek te doen.
3. Mocht u er toch niet uitkomen, dan kunt u contact opnemen met Bureau Toetsing en Investerings (BTI). Echter, de capaciteit bij het BTI is beperkt en gaat terughoudend om met informatieverzoeken. BTI kan alleen in specifieke gevallen helpen. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat u het BTI vraagt een crediteurenbestand door te lichten.

Gedurende de gehele looptijd van een lopend contract dient u na te gaan of als gevolg van een wijziging van eigendom, zeggenschap of levering door derden er een situatie ontstaat waarbij sprake is van een opdracht aan een Russische partij die onder de reikwijdte van de sanctieverordening valt. Bij nieuwe contracten kunt u een bepaling opnemen om een dergelijke wijzigingen te verbieden.

Uitzonderingen

Hoewel de uitzonderingen uit de Aanbestedingswet 2012 en de Aanbestedingswet op defensie- en veiligheidsgebied niet gelden, heeft de Europese Unie een aantal uitzonderingsgronden opgenomen op deze sanctie.

Mogelijke uitzonderingsgronden zijn:

- Uitvoering, onderhoud en vernietiging van radioactief afval, behandeling en veiligheid van civiele nucleaire capaciteiten, levering van materiaal voor de productie van medische radio-isotopen en gelijke medische

middelen, nodige technologie voor radioactieve monitoring en nodige technologie voor civiele nucleaire samenwerking (voornamelijk onderzoek en ontwikkeling);

- Als de levering van strikt noodzakelijke goederen of diensten enkel mogelijk is door een Russische partij, of enkel een Russische partij het kan leveren in toereikende hoeveelheden;
- Ruimteprogramma's;
- Alles voor diplomaten van EU landen in Rusland;
- Als het gaat om de levering van gas, olie, titanium, aluminium, koper, nikkel, palladium en ijzererts;
- Levering van kolen en andere fossiele brandstoffen (tot 10 augustus 2022).

Bij toepassing van deze uitzonderingen mag er wel na een aanbesteding een overheidsopdracht gegund worden aan een Russische partij of mogen eerder aanbestede contracten uitgevoerd worden met een Russische partij.

Ontheffingen

Indien u gebruik wil maken van een deze uitzonderingsgronden dan heeft u een ontheffing nodig. Een ontheffing kan worden verleend per opdracht of bij een voorgenomen gunning van een opdracht. De kaders voor het verlenen van een ontheffing heb ik kenbaar gemaakt met een beleidsregel.⁴ Het algemene uitgangspunt is dat ontheffingen terughoudend en in beginsel voor de duur van maximaal één jaar worden verleend.

U dient een ontheffing aan te vragen bij de bevoegde autoriteit.⁵ Er zijn meerdere ministers verantwoordelijk. Ga na voor uw contract of aanbesteding onder welke minister het beleidsterrein valt. U mag ervan uitgaan dat in principe alle contracten die gaan over levering van grond- en brandstoffen onder verantwoordelijkheid van de minister van Economische Zaken en Klimaat en/of de minister voor Klimaat en Energie vallen.

⁴ [Beleidsregel ontheffingen Minister van EZK en Minister voor KE verbod artikel 5 duodecies Verordening \(EU\) nr. 833/2014](https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-16530.html). <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-16530.html>

⁵ Er is een bevoegde autoriteit aangewezen, zie: [Staatscourant 2022, 10613 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](https://www.staatscourant.nl/onderzoek-en-toezicht/overheid/overheid-nl-officiële-bekendmakingen).

Chief Economist
Directie Mededinging en
Consumenten

Kenmerk
CE-MC / 22156112

Een aanvraag voor een ontheffing kan worden ingediend bij het RVO-loket.⁶ De aanvraag moet door een aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf worden ingediend. De minister zal niet uit zichzelf tot ontheffing over gaan. Een ontheffingsaanvraag kan aangevraagd worden voor gezamenlijke contracten en aanbestedingen. Dat geldt ook als de aanbestedende diensten of speciale-sectorbedrijven ieder een individueel contract hebben gesloten zolang die contracten op basis van een gezamenlijke aanbesteding tot stand zijn gekomen. Een (vertegenwoordiger van de) aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf kan namens de andere aanbestedende diensten of speciale sectorbedrijven een aanvraag indienen. Daarvoor dienen zij machtigingsformulieren te laten ondertekenen, die bij de aanvraagpagina op RVO ter beschikking zijn gesteld.

Ik verzoek u de inhoud van deze circulaire binnen uw organisatie ruime bekendheid te geven aan een ieder die is betrokken bij het toepassen van de Aanbestedingswet 2012 en/of de Aanbestedingswet op defensie en veiligheidsgebied (ADV).

Deze circulaire wordt gepubliceerd op www.pianoo.nl, de website van PIANOo, het expertisecentrum aanbesteden. Voor vragen over de toepassing van de in deze circulaire beschreven sancties kunt u terecht bij PIANOo, via info@pianoo.nl.

De minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

⁶ <https://mijn.rvo.nl/ontheffing-sanctie-overheidsopdrachten-en-concessies-rusland>